

Matemaattinen logiikka

Harjoitus 11

- Oletetaan, että $f : \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ on rekursiivinen. Näytä, että löytyy L_{exp} -lause ϕ jolla $\mathcal{N}_{exp} \models \phi$ jos ja vain jos $f(\lceil \phi \rceil) = \lceil \phi \rceil$.
- Määritellään F -funktioiden perhe seuraavasti:
  - funktiot $Z, S, +$ and Pr_i^n ovat F -funktioita,
  - jos $f : \mathbb{N}^n \rightarrow \mathbb{N}$ ja $g_i : \mathbb{N}^m \rightarrow \mathbb{N}$, $1 \leq i \leq n$, ovat F -funktioita niin myös $h(x_1, \dots, x_m) = f(g_1(x_1, \dots, x_m), \dots, g_n(x_1, \dots, x_m))$ on F -funktio.Näytä, että kertolasku ei ole F -funktio (Vihje: Tarkastele kertolaskun kasvunopeutta).
- Olkoon SMK niiden $(x, y, i) \in \mathbb{N}^3$ joukko joilla löytyy L_{exp} -kaava ϕ ja L_{exp} -termi t niin, että $\lceil \phi \rceil = x$, $\lceil t \rceil = y$ ja t on sijoitettavissa muuttujaan v_i kaavassa ϕ . Näytä, että SMK on primitiivirekursiivinen.
- Näytä, että joukko $TA = \{\lceil \phi \rceil \mid \mathcal{N}_{exp} \models \phi, \phi \text{ on atomilause}\}$ on primitiivirekursiivinen.
- Olkoon P 1-paikkainen predikaattisymboli ja $L = L_{exp} \cup \{P\}$. L -kaavoille voidaan määritellä Gödel numerointi kuten L_{exp} -kaavoille. Löytyykö $P^{\mathbb{N}} \subseteq \mathbb{N}$ niin, että kaikilla L -lauseilla ϕ , $N = (\mathbb{N}, +, \times, exp, P^{\mathbb{N}}, 0, 1) \models \phi$ jos ja vain jos $\lceil \phi \rceil \in P^{\mathbb{N}}$? Perustele vastauksesi, varsinaista todistusta ei tarvitse antaa.
- Olkoon n pienin luonnollinen luku, jota ei voi määritellä suomenkielisellä ilmauksella jossa on enintään tuhat kirjainta. Mitä voit sanoa luvusta n ? Entä pienimmästä luonnollisesta luvusta, jota ei voi määritellä L_{exp} -lauseella jossa on enintään tuhat merkkiä?